

Riksrevisjonens undersøking av styresmaktene sitt arbeid for å auke talet på læreplassar

BAKGRUNN OG MÅL FOR UNDERSØKINGA

Ei viktig årsak til at ungdom ikkje fullfører yrkesfagleg vidaregåande opplæring, er at dei ikkje får læreplass.

Når ein elev ikkje får læreplass, inneber det eit stort ressurstap for eleven sjølv og for samfunnet.

Stortinget har i fleire samanhengar understreka at det er eit mål å sikre flest mogleg elevar læreplass.

I 2012 inngjekk styresmaktene og partane i arbeidslivet Samfunnskontrakten for fleire læreplassar.

Avtalen inneheld blant anna mål om å auke talet på nye læreplassar med 20 prosent i perioden 2011–2015.

Målet med undersøkinga har vore å klarleggje kvifor mange søkerar frå yrkesfaglege utdanningsprogram i vidaregåande skule ikkje får tilbod om læreplass. Undersøkinga omfattar hovudsakleg perioden 2011–2015.

Funn og tilrådingar

Prosentdelen søkerar som får læreplass har gått ned etter 2011

- Sidan 2011 er prosentdelen som får læreplass redusert frå 71 til 68. Nær 9100 søkerar fekk ikkje læreplass i 2015.

Opplæringstilboden og formidlinga av søkerar er ikkje tilstrekkeleg tilpassa behovet for arbeidskraft

- Mange fylkeskommunar legg ikkje stor nok vekt på rekrutteringsbehovet i arbeidslivet i dimensjoneringa av skuleplassar.

Forhold ved opplæringa i vidaregåande skule medverkar til at mange søkerar ikkje får læreplass

- Ein del søkerar blir ikkje opplevde som kvalifiserte nok, blant anna på grunn av for lite praksisorientert opplæring og utdatert teknisk utstyr på skulane.

Lite kunnskap om bruk og verknad av lærekandidatordninga

- Ordninga blir nytta svært ulikt av fylkeskommunane, når det gjeld både talet på lærekandidatar og kva kriterium som blir brukte for å velje ut søkerane.

Potensialet for inntak av lærarar i staten kan bli utnytta ytterlegare

- Mange statlege verksemder synest å ha lite kunnskap om lærarordninga.

Riksrevisjonen rår til at Kunnskapsdepartementet

- vurderer korleis verkemiddelbruken kan utviklast for å understøtte arbeidet i fylkeskommunane med dimensjonering av talet på skuleplassar i yrkesfagleg opplæring, formidling av søkerar og oppfølging og rettleiing av lærebedrifter
- vurderer verkemiddel og tiltak for å styrke nasjonalt og fylkeskommunalt arbeid med å rekruttere nye lærebedrifter og for at lærebedriftene skal sjå seg tente med å ta inn fleire lærarar
- undersøker bruk og verknad av lærekandidatordninga

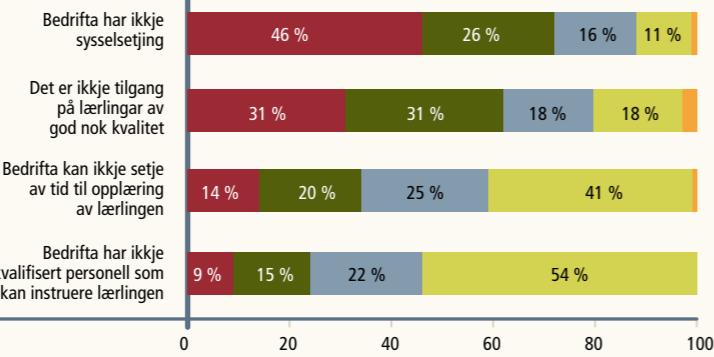
Rekrutteringsbehovet i den enkelte verksemda er den viktigaste hindringa for å auke talet på læreplassar

- Nasjonal verkemiddelbruk har ikkje medverka nok til å gjere inntak av lærarar mindre avhengig av det kortsiktige rekrutteringsbehovet, som er spesielt viktig for private bedrifter.

Årsaker som medverkar til at private lærebedrifter ikkje tek inn fleire lærarar.

Prosentdel private lærebedrifter med lærarar

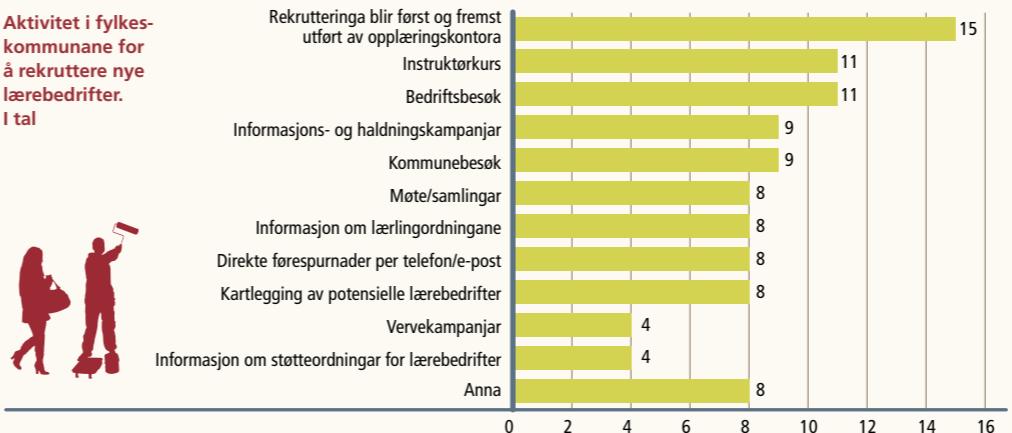
- I stor grad (i svart stor grad og i stor grad)
- I noko grad
- I lita grad
- Ikkje relevant
- Ikkje i det heile teke

Styresmaktene har ikkje prioritert arbeidet med å rekruttere nye lærebedrifter høgt nok

- I mange fylke blir det ikkje drive eit tilstrekkeleg aktivt og systematisk arbeid for å rekruttere nye lærebedrifter.

Aktivitet i fylkeskommunane for å rekruttere nye lærebedrifter. I tal

Riksrevisjonen rår til at Kommunal- og moderniseringsdepartementet

- vurderer å styrke arbeidet med å informere og rettleie statlege verksemder om lærarordninga
- jamleg følgjer opp utviklinga i bruken av lærarordninga i staten